

Asia: VN/34422/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämistä liikenteessä annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Energiavirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämistä liikenteessä annetun lain (446/2007) 4 ja 5 §:n muuttamisesta ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää seuraavaa.

Hallituksen esitysluonnoksessa (jäljempänä esitys) ehdotetaan, että uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämistä liikenteessä annetun lain (446/2007, jäljempänä jakeluelvoitelaki) 4 ja 5 § muutettaisiin sekä 5 b § muutettaisiin väliaikaisesti.

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on alentaa liikenteen polttoaineiden hintoja tilapäisesti. Hintojen nousuun ovat vaikuttaneet muun muassa Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä koronapandemian hiipumiseen liittyvä kysynnän kasvu. Pumpputointojen nousun hillitsemiseksi esityksessä ehdotetaan, että uusiutuvien polttoaineiden jakeluelvoitetta alennettaisiin 7,5 prosenttiyksiköllä vuodeksi 2023. Jakeluelvoitteen alentamisesta johtuvat, vuosilta 2022 ja 2023 toteutumatta jäävät päästövähennykset katettaisiin korottamalla seuraavien vuosien jakeluelvoitetta siten, että vuonna 2030 jakeluelvoite nousisi 34 prosenttiin. Esityksen mukaan vuoden 2023 ylitäytön voisi huomioida täysimääräisesti vuoden 2024 jakeluelvoitteen täytössä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että Energiavirastolle säädetään oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja Ahvenanmaalle jakeluelvoitelain mukaisten valvontatehtävien hoitamiseksi. Jakelijoiden vuosittaisia ilmoituksia koskevat jakeluelvoitelain 7 §:n mukaiset hallintotehtävät on tarkoitus siirtää Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta Energiavirastolle erillisellä tasavallan presidentin asetuksella.

Energiavirasto yhtyy esityksen näkemykseen siitä, että on mahdotonta ennustaa jakeluvelvoitteen alentamisen tarkkaa hintavaikutusta polttoaineiden pumppuhintoihin. Esitykseen viitaten Energiavirasto katsoo, että hintavaikutuksissa voi olla myös merkittäviä jakelijakohtaisia eroja.

Ehdotettu jakeluvelvoitelain muutos tulisi voimaan 1.1.2023 ja lain 5 b §:n 4 momentti olisi voimassa vuoden 2025 loppuun saakka. Energiavirasto toteaa esityksen mukaisen aikataulun olevan toimeenpanon kannalta realistinen. Valvonnan ja toiminnanharjoittajien raportoinnin kannalta on myös järkevää, että jakeluvelvoitetta lasketaan koko vuotta 2023 koskien.

Esityksen toimeenpano aiheuttaa Energiavirastolle hallinnollista lisätyötä, sillä ilmoituslomakkeet, muut asiakirjapohjat ja ohjeistukset on muutettava. Energiavirastolle aiheutuu lisätyötä myös tietojen luovuttamisesta Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle ja lain muutoksesta seuraavasta neuvonnan tarpeesta. Energiavirasto joutuu käyttämään edellä mainittuihin tehtäviin nykyisiä henkilöresursseja. Lain toimeenpanon myötä ei myöskään anneta sellaisia uusia päätöksiä, jotka olisivat maksullisia valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuen.

Energiavirasto katsoo, että oikeudesta salassa pidettävien tietojen luovuttamiseksi Ahvenanmaalle on tarpeen säätää jakeluvelvoitelaisissa, jotta Ahvenanmaan maakunnan hallitus voi jatkossakin hoitaa valvontatehtäviään. Kuten esityksessä todetaan, jakeluvelvoitteen valvontaa varten tarvitaan tiedot muun muassa jaeltujen polttoaineiden määristä, kestävyyskriteerien mukaisuudesta ja uusiutuvien polttoaineiden osuuksista.

Energiavirasto kiinnittää huomiota siihen, että jakeluvelvoite on keskeisin liikenteen hiilidioksidipäästöjen alentamisen keino, ja velvoitetason muuttaminen voi siten vaikuttaa koko taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen. Jakeluvelvoitteen voidaan myös katsoa myötävaikuttavan uusiutuvien polttoaineiden jalostuslaitoksia koskeviin investointeihin, kuten esityksessäkin todetaan. Jakeluvelvoitelain muutos on kuitenkin tarkoitettu väliaikaiseksi ja toisaalta velvoitetasoja tullaan myös nostamaan. Velvoitetasojen nostamisella voidaan luultavasti torjua mahdollisia jakeluvelvoitteen alentamisesta aiheutuvia negatiivisia ympäristövaikutuksia ja riskiä taakanjakosektorin päästökiintiön ylittymisestä sekä turvata investointiedellytykset.

Nurmi Simo
Energiavirasto

Kuismin Anni
Energiavirasto